

Lye

Av Knut Raastad, 2017

Lye gnr. 67 bnr. 1 ligg i Nordherad aust for Fellese. Lye er nemnd frå 1345 da som i Lygin, i Lyghine, a Lyghini, Lyghin, a Lyghinom, Lyginne, a Lygin i åra 1360-1367, Lygyne 1399, Liøen 1578, Lyen 1594, 1668, Lyenn 1604. I 1360-1362 er det i ulike skriv nemnd østre, nordre og søndre som viser at Lye da var delt i to.

I 1542 er nemnd at Lye tilhørde Mariakyrkja og seinare nemnd som bispestolens gods. Jordebok 1577 nemner Lye som halvgard. Jordebok 1598 og bygningsskatten 1604 viser at Lye da er vorte fullgard.

Koppskatten 1645 nemner Peder Lye og hans hustru. I 1652-1665 er nemnd Peder Lye. I 1668 er nemnd Peder Lyes bu, så da var han død. Manntalet 1666 nemner at Lye var på 3 huder og oppsitjaren var Peder Enersøn f.ca.1589. Matrikkelen 1647 og 1668 viser oppsitjar Peder Lyen som brukte 3 huder som tilhørde bispen. Peder Lye hadde sønnene:

Ener Pedersen d.1665

Ola Pedersen f.ca.1624 d.før 1698, g.m. med Rønnaug Jakobsdtr. Kvarberg n.

Lars Pedersen f.ca.1645

Matrikkelen 1668 viser Noerdlij seter som sommarseter

Ener Pedersen d.1665 var gift med Kari Jakobsdotter Kvarberg n. dotter til Jakob Larsen Kvarberg n. f.ca.1575 d.ca.1660 og Rønnaug Ivarsdotter Sandbu ø-s f.ca.1594. Det var skifte etter Ener Pedersen i 1665. Ener og Kari hadde sonen:

Jakob Enersen d.1732, neste brukar

Etter at Ener Pedersen døydde i 1665 og faren i 1668 vart det enkja Kari Jakobsdotter som dreiv vidare. Men det ser ut til at ho bygsla berre halve garden, dvs. 1 ½ hud medan Lars Pedersen Lye også bygsla 1 ½ hud. Dette må vera bror til Ener. I 1689 er nemnd enkja og Lars Lye som brukarar. I 1720 fekk Jakob Enersen bygsel på den 1 ½ hud som Lars Pedersen hadde brukt. Skoskatten 1711 nemner både Lars, Kari og Jacob.

Jakob Enersen Lye d.1732, g.m. Gunhild Iversdtr. Fellese dotter til Iver Christensen Fellese 1665-1727 og Ingeborg Olsdtr. Storvik s. Jakob og Gunhild bygsla garden frå biskopen i Akershus stift, dei hadde 1 barn:

Karen 1723-1773, neste brukar

Karen Jakobsdotter Lye 1723-1773 vart 1742 gift med Johannes Iversen Kvarberg n. 1720-1802 son til Anne Hansdtr. Kvarberg 1695-1772 og Ivar d.y. Johannessen Sandbu ø-n d.1727/1728. Ungkar Johannes Iversen overtok bygsla av Lye i 1742, same året som han gifta seg med dotter til dei førre bygslarane. Karen og Johannes hadde 7 barn:

Anne f.ca.1742 d.1805, g.m. Ola Engebretsen Brattland (Valde søre) 1737-1812

Gunhild 1747, truleg gift med Johannes Iversen

Jakob f.1749, neste brukar

Ivar 1755-1798, g.1780 m. Imbiør Andersdtr. Strand ø f.ca.1757 d.1821. Husmann på Vang Rønnaug 1757-1814, g.m. Syver Knutsen Grev 1757-1834. I Grev.
Kari 1760-1782, g.m. Iver Jakobsen Kvarberg n. 1750-1796. På Kvarberg n.
Lars f.1764 truleg død som soldat i 1809

Også bror til Johannes Iversen Kvarberg, Hans Iversen 1727-1776 er nemnd som Lye. Han vart gift med Gunhild Jonsdtr. Viste nordre f.ca.1733 d.1814.

Jakob Johannessen Lye f.1749 overtok bygselen av Lye i 1778. Han vart 1776 gift med Marit Andersdotter Strand ø. 1755-1786. Dei hadde 1 barn:

Kari f.1785

Jakob Johannessen avstår i 1786 Lye til Knut Jonsen Mo, også skrivi som Knut Johansen. Dette er truleg Knut Johannessen Mo f.1749, sjølv om folketelling 1801 nemner Knut Jonsen som fødd i 1739. Knut hadde sonen Erik Bakken i Skårvangen 1785-1849 med Anne Jørgensdtr. Bakken.

Knut Johannessen Lyen 1749-1825 var gift med Mari Hansdotter Viste nordgard f.1761, dotter til Hans Iversen 1727-1776 og Gunhild Jonsdotter f.ca.1733 d.1814 (Hans Iversen var som nemnd bror til Johannes som bygsla Lye frå 1742. Mari og mannen overtok såleis bygselen frå syskenbarnet hennar.) I 1820 er Knut Johannessen nemnd som brukar på Lye da han det året festar bort Vang. Knut døydde i 1825. Knut og Mari hadde 7 barn:

Johannes 1789-1846, ugift

Hans 1790-1845, ugift

Aase f.ca.1794, ugift i 1826

Gunhild f.ca.1796, g.m. Guttorm Pålsen Frisvoll (Lom) 1793-1819, til Romsdalen 1838

John f.1798

Rønnaug f.etter 1801

Ragnhild f.etter 1801, ug. i 1826

I 1827 er Lye av sorenskrivar Bjerregaard nemnd som embetsgard, men Bjerregaard var da på Uleberg. Men sorenskrivar Jens Mathias Berbom 1792-1858 tok i bruk Lye som sorenskrivargard. Berbom var sorenskrivar i Nord-Gudbrandsdal frå 1831 til 1847. I 1833 lånte han 500 Spd frå Opplysningsvesenets fond til bebyggelse, kanskje var dette den store hovudbygningen som står der enda. Lånet skulle betalast av Berbom og etterfølgjande sorenskrivarar. Det var fortsett bispestolen som eigde Lye, d.v.s. at det vart betalt bygsel til bispestolen.

Neste sorenskrivar på Lye var Rasmus Hansen 1797-1861, bondeson frå Oppdal. Han var stortingsmann 1839-1842 og ei periode i 1848. Han var sorenskrivar på Lye frå 1848 til han døydde i 1861.

Fredrik Wilhelm Weidemann 1818-1902 var sorenskrivar 1861-1862. Etter Vågå var han fleire gonger stortingsmann og sorenskrivar fleire stadar, sist som fast sorenskrivar i Solør.

Otto Christian Ottesen 1818-1900 var sorenskrivar 1862-1874, han vart i 1875 utnemnd til sorenskrivar i Trøgstad. Ottesen var ugift i 1865.

Axel Aagaard Hansten 1822-1880 var sorenskrivar 1875-1880, han kom frå Drammen som sakfører. Ektefelle var Emma Hansten frå Lier, og dei hadde dottera Adeleide f.1859.

Elsedor Anton Albrechtson 1830-1882 var sorenskrivar 1881-1882.

Anders Frederik Klem 1826-1884 var sorenskrivar 1883-1884, han var tidlegare sakfører i Kongsvinger.

Walter Schott Dahl 1839-1906 var sorenskrivar 1884-1889. Han var statsråd, deltok som aktor i Riksretten i 1884 og enda som lagmann i Gulatinget.

Christian Frederik Hagemann 1838-1925 var sorenskrivar 1889 til 1897 da han vart utnemnd til byfogd i heimbyen Kristiansand.

Didrik Christian Schønøyder var sorenskrivar frå 1897 til 1907 da han vart utnemnd til sorenskrivar i Nes på Romerike.

Kristian Fleminius Qvigstad 1848-1923 var sorenskrivar frå 1907 til 1918 da han vart utnemnd til sorenskrivar i Follo og flytta til Drøbak. Kona døyde i Vågå i 1916.

Sigurd Holaker f.1867 frå Lesja var sorenskrivar 1918 til 1921 da han vart utnemnd til sorenskrivar i Nord-Hedmark og flytta til Hamar. I hans tid vart det sett i gang sal av Lye.

22.12.1922 er det nemnd ein kongeleg resolusjon om konsesjon for bankkasserar T. O. Lunn og truleg har han hatt hand om Lye og leigd bort til Per Visdal som i 1923 kjøpte nordgard Valde.

I 1923 fekk Knut Flatmo konsesjon og kjøpte Lye med kongeleg skjøte for kr 47100,-. Knut Flatmo hadde tidlegare vore på nordgard Valde og «bytte» såleis med Per Visdal.

Knut Jakobsson f.1862 var frå Sagflaten i Lom. Han vart 1884 gift med Guri Erlandsdotter f.1856 på nørdre Råsbakken. I 1880- og 90-åra var dei på Flatmo i Lia i Lom, og i 1900 på Døsen i Fåberg. Knut var og emisær for indremisjonen.

I 1929 vart Lye skjøta frå enkja Guri E Flatmo til Ola I Flatmo for kr 30000,-, herav for lausøyre kr 10000,-. Knut Flatmo var onkel til Ola Flatmo. Ola Flatmo var frå Olsonstugu i Lia i Lom, son til Ivar Jakobsson Flatmo 1854-1942 og Marit Olsdotter Olsonstugu 1856-1915. Ola I Flatmo vart 1908 gift med Else Paulsdotter Austrem 1874-1942, dei hadde 2 barn:
Gudrun Flatmo 1908-1981, g.m. Anton Ryen 1894-1968
Kari Flatmo f.1911

I 1942 vart Lye skjøta frå Ola Flatmo til professor dr. Ewald Bosse f.1880 og Margit Bosse f.1883 for kr 45000,-.

Kaptein Olav H. Asgard 1892-1968 kjøpte Lye av Ewald Bosse i 1949. Han vart 1941 gift med Anne Keventer.

Eigar 1957-1987 var Ragnar Andresen 1917-1986 frå Tønsberg, g.1941 m. Sigrid Nilsen f.1917 frå Åsgårdstrand.

Forpaktar 1958-1981 var Arne Iversen 1921-1981, han vart 1948 gift med Oddbjørg Lyngved (Lom) 1929-1984. Dei flytte til Kokkehaugen. Arne og Oddbjørg hadde 3 barn:

Torill Iversen f.1949 g.m. Magnar Kolden

Knut Iversen f.1956, g.1979 m. Karin Solbakken f.1959. Knut dreiv jorda på Lye 1982-87.

Gunn Iversen f.1960

Eigar frå 1987 var Sigmund Ryen f.1935, son til Anton Ryen 1894-1968 og Gudrun Flatmo 1908-1981, dotter til Ola Flatmo som eigde Lye 1929-1942. Sigmund Ryen vart 1964 gift med Liv Karin Fjellberg, Dal på Eidsvoll f.1942. Dei har 3 barn:

Gorm f.1965

Ulf f.1968, neste brukar

Anton f.1971

Ulf Ryen f.1968 overtok frå 2006.

I 1668 vart det på Lye fødd 24 fe, det var 3 hestar og det vart sådd 9 tønner.

I 1865 var det på Lye 4 hestar, 12 kyr, 16 sauer og 3 grisar. Det vart sådd 8 5/8 tønner bygg, 2 tønner havre, 1/2 tønne erter og 18 tønner poteter.

Kjelder:

P.Ø.Kvarberg 2000: Slekter i Vågå og Lom, Slekten på Nigard Kvarberg, Lyerekken

Norske Gardsbruk 1953-1997

Opplandsarkivet Vågå: familieark frå folketellingar og kyrkjebøker, avskrifter tingbøker mm.

Gunnar Ottoson, Jutulen 2009: Sorenskriver i Nord-Gudbrandsdalen etter 1579

Jon Kolden 2002: Bygdabok for Lom 2

1881.no

Koppskatten 1645, matrikkel 1647, manntal 1666, matrikkel 1668, skoskatten 1711

O. Rygh: Norske Gaardnavne / Diplomatarium Norvegicum

Folketeljing 1865

Jakup Skjedsvoll: avskrifter jordebøker mm.